

Cangcun — tovarna avtomobilov v Cangcunu je prvi dograjeni objekt kitajske industrije motornih vozil. Njena zmogljivost bo znašala prihodnja leta 20.000 vozil na leto.

Drugi petletni plan Kitajske

Prost promet z blagom in samostojno funkcioniranje gospodarskih podjetij

Pred nekaj več kakor mesecem in je končal delo VIII. kongres KP Kitajske, ki od o. vodilne države ni sklicevala kongresov. Razen velikega števila političnih poročil, diskusij in resolucij, katerih rezultat je bil med drugim tudi sprememba statuta KP Kitajske, so na kongresu govorili tudi o gospodarskih problemih in o industrializaciji Kitajske. Pravzaprav so v osnovi razpravljali o sprejetju predloga za drugi petletni plan. Znano je namreč, da na Kitajskem pričakujejo uspešno izpolnitev določenih nalog iz prvega petletnega plana pred rokom, torej pred koncem leta 1957. Ker v tem času ne bo novega kongresa Partije, so sklenili, da že sedaj razpravljajo o predlogu za drugi petletni plan.

Predlog plana, ki so ga odobrili na kongresu, ni točno fiksiral vseh planskih nalog, določil so pa osnovne smernice gospodarskega razvoja. Drug petletni plan je bil postavljen kot sestavni del petnajstletnega razdobja, ki ga je KP Kitajske sprejela kot rok za osnovno in-

dustrializacijo. Tako so razumljivi splošni proporci plana.

Skupna vrednost industrijske in kmetijske proizvodnje naj bi v letu 1962 bila po planu za 75% večja od vrednosti, ki jo bo industrijska in kmetijska proizvodnja ustvarila po planu v letu 1957. Pri tem naj bi se industrijska proizvodnja povečala za 100%, kmetijska pa za 35%. V okviru industrije ima prednost težka industrija in po planu je določeno, da naj bi v letu 1962 proizvodnja sredstev za proizvodnjo dosegla 50% vsega obsega industrijske proizvodnje.

Računajo, da se bo narodni dohodek povečal za 50%. Hkrati je planirano, da se investicije za zgraditev proizvodnih gospodarskih objektov povečajo s 35% proračunskih izdatkov na 40%. Ta podatek govori o prizadevanju, da bi se okrepila in pospešila industrijska graditev.

Drugi petletni plan postavlja kot glavno nalogo industrijsko graditev, pri kateri imajo prednost težka industrija, socialistična preobrazba vasi, s krepitvijo kolektivne in javne lastnine.

povečanje industrijske in kmetijske proizvodnje, usposabljanje kadrov, ki so potrebni za vrsto industrijskih podjetij ali vej, kakršne doslej na Kitajskem niso obstajale, in dvig življenjskega standarda.

Naloge, s katerimi računajo v zvezi s povečanjem industrijske proizvodnje, so znatne. Tako planirajo zvišanje proizvodnje jekla s 4,1 milijona ton v letu 1957 na 10 do 12 milijonov ton v letu 1962. V istem razdobju naj bi povečali proizvodnjo električne energije na 40 do 43 milijard kilovatskih ur, premoga za 190 do 200 milijonov ton, surove

nafte 5 do 6 milijonov ton, aluminija 100 do 120 tisoč ton, umetnih gnojil 3 do 3,2 milijona ton, metalurške opreme 30.000 do 40.000 ton, strojev 60.000 do 65.000 kosov, cementa 12,5 do 14,5 milijona ton itd. Med drugim petletnim planom bodo zgradili 8003 do 9.000 km novih železniških prog.

Pravtako planirajo pomembno povečanje proizvodnje lahke industrije. Tako naj bi se proizvodnja bombažnih tkanin zvečala s 6 milijard metrov v letu 1957 na 8 milijard metrov v letu 1962. V istem času naj bi se povečala proizvodnja bombažnega

prediva za 181.000 ton in naj bi dosegla 1.635.000 ton. Proizvodnja soli bo znašala 10 do 11 milijonov ton, sladkorja 2,4 do 2,5 milijona ton, papirja 1,5 do 1,6 milijona ton.

Kmetijska proizvodnja bo znamenovala v drugem petletnem planu pomemben porast. Pridelok žita se bo povečal od 182 milijonov ton v letu 1957 na 250 milijonov ton v letu 1962, proizvodnja bombaža od 1.435.000 na 2.400.000 ton, soje od 11,2 na 12,5 milijonov ton itd.

Kongres KP Kitajske je razen sprejetja drugega petletnega plana sklenil tudi stvari, ki bodo lahko imele pomembne posledice za nadaljnji gospodarski razvoj in preobrazbo gospodarstva. Gre za ustanovitev prostega trga v okviru planskega gospodarstva. Kongres je prišel do prepričanja, da so postali ukrepi, ki so jih zadnja leta podvzemali zaradi omejevanja privatne industrije in trgovine, nepotrebni. Privatna industrija je mogla doslej proizvajati izključno za državno trgovsko mrežo. Hkrati so distribucijo blaga trgovini na drobno opravljale izključno državne družbe. Metode kontroliranja trga so onemogočale zasebnim trgovcem, da bi se ukvarjali s prometom s kmetijskim izdelki.

Razen teh omejevalnih ukrepov, ki so onemogočili privatno inicijativo, so napravili določene napake tudi v preobrazbi trgovine, obrti, industrije in kmetijstva, večinoma, kakor so poudarili na kongresu, zaradi naglice, s katero so delali. Na kongresu so nadalje ugotovili, (Konec na 15. strani)

PRIMERJAVA EKONOMSKEGA POTENCIALA KITajsKE, INDIJE IN JAPONSKE

	Proizvodnja			Proizvodnja na prebivalstvo (Indeks Kitajske = 100)		
	Kitajska	Indija	Japonska	Kitajska	Indija	Japonska
Elektroenergija	milijard kwh 10.800	7.300	60.000	100	106	3.666
Premog	milijonov ton 82	36	42	100	69	241
Surovo železo	tisoč ton 3.030	1.930	4.870	100	100	1.663
Jeklo	tisoč ton 2.170	1.680	7.750	100	122	2.380
Cement	tisoč ton 4.730	4.420	10.580	100	145	1.466
Bombažno predivo	tisoč ton 830	700	470	100	136	379
Papir	tisoč ton 480	140	1.900	100	50	2.700

Skupna površina Kitajske znaša blizu 10 milijonov km². Po številu prebivalstva je Kitajska največja država na svetu. Na podlagi zadnjega popisa sredi leta 1953 znaša število Kitajcev 602 milijona. Tu je všteto tudi okrog 9 milijonov Kitajcev na Formozi in okrog 11 milijonov, ki so se izselili v druge države. Naravni prirast je zelo velik, tako da se prebivalstvo Kitajske vsako leto povečuje za okrog 10 do 12 milijonov.

Področje, ki ga sedaj obsega celinska Kitajska (brez Formoze) se deli na pravo Kitajsko (vštevši Mandžurijo), notranjo Mongolijo, Tibet in Sinkjang. Prava Kitajska se deli na severno in južno Kitajsko, meja med njima teče približno po 33 vzporedniku.

Največje kitajske reke so Hoang-ho in Jangeckjang. Hoang-ho je dolga okrog 4.000 km, Jangeckjang pa okrog 5.200 km. Tretja po velikosti je reka Si, ki je dolga okrog 2.200 km. Hoang-ho ali Rumena reka nosi s seboj rumeno lesno blato, čigar plasti so zelo rodovitne. Čeprav pogosto spreminja strugo in v posameznih letih povzroča veliko škodo, je izliv reke zaradi rodovitnosti zelo gosto naseljen. Jangeckjang (ali Modra reka) je plovna skoraj po vsem toku. Delta te reke daje zelo ugodne pogoje za namakanje. To je zelo naseljeno področje, na katerem živi ponekod tudi po 100 prebivalcev na 1 km². Po drugi strani pa so to pol-pustinjski predeli, kot je notranja Mongolija, Sinkjang in Tibet zelo redko naseljeni (okrog 5 prebivalcev na 1 km²).

Največja kitajska mesta so Sanghaj (nad 6 milijonov prebivalcev), Peking (blizu 3 milijone) in Tjencin (okrog 2,5 milijona). Hankov, Mukden in Kanton spadajo med mesta z nad pol milijona prebivalcev.

Največ industrije je razmeščeno v severni Kitajski (Mandžuriji) in obmorskih predelih (Sanghaj). Sicer pa je Kitajska kmetijska dežela, kjer okrog 80% prebivalcev živi na vasi. Po drugi strani pa ima dežela bogate energetske vire in razna rudna bogastva. Toda le-ta niso dovolj raziskana zlasti ne v notranosti dežele. Nezadostno razvita prometna mreža tudi ovira njihovo izkoriščanje. Sedaj so na vrsti obsežna raziskovalna dela bogastva dežele in priprave za njihovo povezovanje in izkoriščanje.

